

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

Частина 2
Економічні та загальноосвітні науки

Умань - 2010

Тези наукової конференції / Редкол.: А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. – Умань, 2010. – Ч. 2. – 216 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського національного університету садівництва та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України та науково-дослідних установ УААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

А.Ф. Головчук — доктор техн. наук (відповідальний редактор),
С.П. Сонько — доктор геогр. наук (заступник відповідального редактора),
О.І. Здоровцов — доктор екон. наук, Л.В. Молдаван — доктор екон. наук,
А.С. Музиченко — доктор екон. наук, О.О. Непочатенко — доктор екон. наук,
О.М. Шестопаль — доктор екон. наук, О.О. Школьний — доктор екон. наук,
В.С. Уланчук — доктор екон. наук, С.П. Полторецький — кандидат с.-г. наук,
І.В. Прокопчук – кандидат с.-г. наук (відповідальний секретар).

Рекомендовано до друку вченою радою УДАУ, протокол №3 від 28 січня 2010 року.

ISBN 966-7944-67-0
© Уманський НУС, 2010

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

С.А. ВЛАСЮК

Уманський національний університет садівництва

Ефективність фінансування сільськогосподарських підприємств завжди була однією з актуальних проблем, які розглядалися економічними науками, оскільки даним питанням переймаються як безпосередньо власники підприємств, так і ланки кредитної системи та держава.

Термін „ефект” (у перекладі з латинської означає „дія”, „результат”) означає результат, який досягається внаслідок зміни діями зовнішніх або внутрішніх, або і зовнішніх, і внутрішніх, факторів щодо певного об’єкта. Шляхом проведення математичної аналогії, ефект визначається як приріст (дельта) певної змінної, яка визначається як різниця між попереднім і наступним значенням останньої, та може бути як додатним, так і від’ємним або взагалі нульовим. Відповідно до цього, позитивні зміни спричиняють позитивний ефект, деструктивні – негативний, а відсутність змін – нульовий.

В економічній теорії до теперішнього часу немає єдиної думки про суть і значення категорії ефективності. Така ситуація зумовлена тим, що відбувається зіставлення ефекту й ефективності, змішування категорій ефективності та продуктивності, показників і критеріїв, розмежування кількісної і якісної оцінок. Різноманітність точок зору з приводу трактування ефективності також спричинена множинністю форм вираження ефекту та витрат, які його створюють.

Розглянувши різні підходи до визначення дефініції „ефективність”, слід зазначити, що всі автори притримуються єдиної думки в трактуванні останньої як „результативність”, хоча в різних ситуаціях вона виступає то в натуральній, то у вартісній формах. На нашу думку, ефективність – це порівняння одержаних результатів з витратами від операційної, фінансової чи інвестиційної діяльності. При цьому ефект виступає загальним результатом.

Професійне управління фінансами сільськогосподарських підприємств, неминуче вимагає глибокої оцінки джерел фінансування, що дозволить найбільш точно оцінити забезпеченість, інтенсивність та ефективність їх використання.

Теоретико-методологічна основа та нормативно-методична база в процесі оцінки ефективності фінансування базується на порівнянні наступних фактичних показників із плановими (чи відповідними за минулий період): оборотність оборотних активів, який у вітчизняній та зарубіжній літературі трактується як коефіцієнт ділової активності; коефіцієнт насиченості коштів в обороті; тривалість одного обороту.

Але на нашу думку, для виявлення та оцінки незначного числа кількісних величин ефективного використання джерел фінансування, які є найціннішими та мають найбільшу питому вагу у загальній структурі вартісних показників необхідно проаналізувати показники прибутковості сільськогосподарських підприємств.

Показники прибутковості дозволяють дати оцінку ефективності фінансування операційної діяльності, що визначається співвідношенням чистого прибутку, визначуваного різними способами, з сумою активів, використаних для отримання цього прибутку та формуються залежно від фокусу дослідження ефективності. В ході аналізу, відбувається формування компонентів показника: чиста та операційна величина прибутку, прибуток до сплати податку, обсяги джерел фінансування та величина активу, що утворюють прибуток. Надалі, щоб уникнути термінологічного непорозуміння будемо вважати терміни „рентабельність” і „прибутковість” синонімами, так як ці показники мають зміст англійського слова „return on”, що буквально означає „віддача від...”. В нашому варіанті це звучатиме як “віддача від використання фінансових ресурсів”.

Поглиблюючи оцінку ефективності використання джерел фінансування, вважаємо за доцільне перетворити узагальнюючу модель прибутковості активів, в якій враховується вплив на прибуток всіх активів підприємства, як оборотних так і не оборотних, на модель яка б дозволяла сфокусувати увагу на ліквідних ресурсах операційної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Запропонована нами модель є логічним продовженням праць зарубіжних й вітчизняних вчених, щодо дослідження ефективності використання джерел фінансування та яка дозволяє сфокусувати увагу на ефективності та доцільності фінансування, в залежності від обсягів виручки, амортизації, матеріальних витрат, затрат на оплату праці та капіталобезпеки.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

М.В. ГАСЮК, магістр
Уманський державний аграрний університет

Ринок молока та молокопродуктів є основним компонентом продовольчого ринку, розвитку якого відводиться велике значення. Теоретичні, методичні й практичні аспекти розвитку ринку молока в світі розглядаються у працях економістів-аграрників В. І. Бойка, В. Г. Галанця, О. А. Козака, М. М. Ільчука, П. Т. Саблука, О. М. Шпичка та ін.

Молоко та молочна продукція займають вагоме місце у світових ресурсах продовольчої продукції. Для світового ринку молока характерне незначне зростання обсягів його виробництва й така тенденція зберігатиметься в майбутньому.

Молоко споживає майже все населення світу, тому його виробляють у 191 країнах. Більша частина виробленого молока в світі сконцентрована в 11 країнах. Так, у 2008 році ними було вироблено 304,8 млн. т молока, або 57,5% від загального його обсягу. Україна у 1990 році займала досить високі позиції в світі щодо обсягів виробленого молока, її частка тоді становила — 5,1% від загального обсягу проти 2,5% у 2008 році.

Виробництво молока у різних країнах різниться обсягами та темпами нарощування. Наприклад, Індія за останні 15 років наростила виробництво до 38,5 млн. т, або на 73,4%, Бразилія досягла позначки 23,3 млн. т, що становить 56,4% приросту за відповідний період. До країн, які нарощують виробництво молока, належить Китай, де воно зросло в 5,5 рази. Такі ж тенденції намітилися в країнах Океанії. Маючи експортну орієнтацію в основі своєї стратегії на ринку молока, вони збільшили його виробництво вдвічі.

Такі країни, як Франція, Німеччина, Італія та інші члени ЄС, що досягли достатнього рівня виробництва і споживання молочної продукції останніми роками, як правило, стали на шлях стабілізації виробництва або навіть деякого скорочення. В цілому ж, для європейського ринку молока характерні високий рівень захисту від зовнішніх поставок, висока інтенсивність регулювання ринку, а також квотування виробництва. Абсолютним світовим лідером щодо обсягу виробленого молока залишається США. Збільшення виробництва цього продукту відповідає попиту на нього на внутрішньому ринку.

У країнах Східної Європи в міру економічного зростання підвищується попит на молоко та молочні продукти. В Польщі й Угорщині вступ до ЄС зумовив поліпшення якості та зміну стандартів на всю молочну продукцію. В Румунії та Болгарії за фінансової підтримки держави були створені спеціальні фонди для стимулювання поліпшення якості продукції. Крім того, було заявлено про закриття ферм і переробних підприємств, що виробляють молочну продукцію, яка не відповідає нормам ЄС. Внаслідок цього різко зменшилася кількість дрібних товаровиробників, які не в змозі були забезпечити нові високі вимоги до якості продукції.

У країнах СНГ на початку реформ (1990 р.) виробництво різко скоротилося, а ситуація залишається нестабільною.